

Iedzīvinās pārsteidzošo, negaidīto un nezināmo

ĢIRTA GERTSONA FOTO

Liepājas metalurģijas vēsturiskās teritorijas atvēršana apmeklētājiem “Liepājas Mākslas forumā” pirms dažiem gadiem parādīja cilvēku lielo interesi par iepriekš nepieejamo industriālo vidi, lielā skaitā apmeklējot horeogrāfes Olgas Žitluhinas dejas izrādi “Vienkārtīgi labi”. Baiba Bartkeviča prognozē, ka līdzīgi būs 2027. gadā, kad šeit skanēs “Ardievas smagajam metālam”.

✍ Linda Kilevica, “Kurzemes Vārds”

Mākslu var radīt jebkur, kur ir radošā ideja, – pagalmos, parkos un dārzos, neierastās vietās –, un skats no citām perspektīvām ļaus Eiropas kultūras galvaspilsētas programmu padarīt interesantāku un aizraujošāku, saka nodibinājuma “Liepāja 2027” mākslinieciskā vadītāja Baiba Bartkeviča. Līdzfinansējuma konkursā starptautiskiem dažādu žanru laikmetīgās mākslas notikumiem atbalstīti 11 projekti 640 000 eiro apmērā, to nākamgad piedzīvosim Liepājā, Dienvidkurzemes un Kuldīgas novadā.

AR VIETĒJO PIESAISTI

Konkursā atsaucība bija liela – pieteikti 72 projekti no 16 Eiropas valstīm. “Kultūras galvaspilsētu starptautiskie konkursi ir populāri arī citās zemēs. Jo tā ir iespēja, kur starptautiskie partneri un sadarbības var rasties,” stāsta B. Bartkeviča. Komisijai izvērtējot projektu ieceres, visi kvalitatīvākie piedāvājumi izrādījās no Latvijas.

“Dzīvojot un realizējot projektus šeit, sakere ar vietu un kultūrtelpa ir pazīstamāka, līdz ar to piesaiste reģionam likās spēcīgāka. Mums bija svarīgi, ka projekti ir jēgpilni tieši šim reģionam, ar vietējās kopienas iesaisti, ar starptautisku vērienu un uzdrošināšanos. Tas nav projekts, kurš varētu tikt izrādīts jebkur, bet sakņojas izpētē un ir mums nozīmīgs. Tā sanāca, ka ārzemju projekti varēja notikt jebkurā citā vietā, un bija sajūta, ka daži piedalījušies jau vairākos konkursos,” atzīmē mākslinieciskā vadītāja.

Taču pieredze rāda, ka laikmetīgā māksla slikti iedzīvojas vietējās kopienās, paliekot nesaprata un nenovērtēta. Kā pārvarēt šo barjeru? “Laikmetīgās kultūras procesi bieži ir pārsteidzoši, negaidīti un nezināmi. Cilvēka dabā ir, ka nezināmās lietas mazliet biedē, nav ne pierasts, ne redzēts, ne mācīts, un laikmetīgā kultūra liekas sveša, nevar tajā sevi identificēt,” domā B. Bartkeviča. “Izvēlētajos projektos ir arī skaidrojošais elements. Piemēram, Arnis Balčus veido fotoizstādi par cenzūru, kas ir ļoti aktuāla tēma, un tieši izglītojošais aspekts šajā piedāvājumā ir ļoti jēgpilns. Brīnišķīgi projekti ir Karostā, programmā “Karosta Radosta”. Kopā ar vietējām kopienām, iesaistot bērnus un jauniešus, var radināt, kā tad notiek mākslas procesu izveide, kā pieņemt lēmumus, kā notiek produkcēšana un radīšana. Tā ir cerība, ka jaunā paaudze vairāk pieradīs pie laikmetīgas valodas mākslā,” pauž B. Bartkeviča.

Biedrības “Blind Carbon Copy” pārstāve Maija Rudovska stāsta, ka Kuldīgā plānotais projekts “Trauslais pārejas vieglums” akcentē to vēsturisko pieredzi un kultūras mantojuma daļas, kas var būt sabiedrībai neērtas, grūtāk uztveramas, piemēram, padomju laika mantojums. “Konceptuāli projekts pievērš uzmanību starptelpas jēdzienam, kas iezīmē pāreju no viena stāvokļa citā,” viņa skaidro, uzsverot, ka šie jautājumi palīdzēs dziļāk izprast un ieraudzīt sarežģītākus kultūrtelpas aspektus Kuldīgā. “Tā kā projekts tiek realizēts saistībā ar mākslas telpas “Studija” programmu, kas jau aktīvi strādā ar vietējo kopienu, tad es redzu, ka nebūs šķēršļu iesaistīt vietējos iedzīvotājus,” saka M. Rudovska.

ATKLĀS STĀSTUS UN CILVĒKUS

Ideju īstenošana nekoncentrējas tikai Liepājā. B. Bartkeviča uzsver, ka brīnišķīgs projekts notiks Pāvilostā – par aktuālām tēmām un iesaistot vietējos māksliniekus. “Laikmetīgajā kultūrā mākslas darba radīšana nav saistīta tikai ar vietu koncertzālē, institūcijā, kultūrvietā. Eiropas kultūras galvaspilsētas programmā tieši gribam atklāt dažādus pilsētas stūrus, vēsturi, cilvēkus, kopienas,” saka mākslinieciskā vadītāja un pieļauj, ka ļoti liela interese būs par bijušo Tosmares kuģu būvētavu, kur Andris Eglītis piedāvā sadarbību ar māksliniekiem no Polijas un Vācijas. “Tieši šajā interesantajā vietā ļausim piedzīvēt mākslai, kas uzrunā skatītāju, klausītāju, kurš mazliet baidās iet uz lielām kultūrvietām un nespēj sajūst ar tām saikni. Mākslas process tiek demokratizēts, lai cilvēkam nav sajūta – ko tad nu es iešu uz “Lielo dzintaru” vai Nacionālo operu. Vietas nav institucionālas, tas var būt impulss paraudzīties, kas tad tur notiek,” viņa stāsta. Tāpat pasākumi notiks bijušā “Liepājas metalurga” teritorijā, kuru un tās stāstus atklās vietējiem cilvēkiem, jo šī vieta vienmēr bijusi slēgta.

Laikmetīgās mākslas izstādes risināsies ilgāku laiku, lai apmeklētājiem nav jāsteidzas visu paspēt vienā dienā. Iedzīvotājus allaž interesē, vai kāds mākslas objekts pēc tam paliks pilsētvidē. “Ir padomā tādus atstāt uz ilgāku laiku, piemēram, Pāvilostā, kur notiks starptautisks tēlniecības simpozījs par cilvēku attiecībām ar piekrastes vidi. Tur veidos vides instalācijas uz palikšanu, tā būs piemiņa no kultūras galvaspilsētas gada,” viņa pastāsta. ■

ATBALSTĪTIE LAIKMETĪGĀS MĀKSLAS PROJEKTI

◊ Nodibinājums “Pasaules dabas fonds” – projekts “Reģeneratīvās tekstūras”. No 3D ekoloģiskā betona, niedrēm un otrreizēji izmantotiem materiāliem Liepājā radīs trīs vides instalācijas, kas atklās biodaudzveidības nozīmi un ilgtspējīgu materiālu izmantošanas iespējas. Finansējums – 69 000 eiro.

◊ Biedrība “Latvijas Jaunā teātra institūts” – koprades projekts “Mikstais slānis. Karostas dekoratēļē”. Tajā satiksies mūzika, vizuālā un skatuviskā māksla, kā arī pilsētvides dizains. Radošās aktivitātes notiks Karostas daudzstāvu dzīvojamo namu teritorijā, ciešā sadarbībā ar vietējo bērnu kopienu. Finansējums – 90 000 eiro.

◊ Biedrība “Latvijas Jaunā teātra institūts” – koprades projekts “Karostas bērnu simfonija. Orķestra celvedis jauna cilvēka dzīvē”. Bristoles mākslinieku kolektīvs “Action Hero” 18 mēnešu garumā sadarbosies ar Karostas bērnu mūzikas skolas audzēkņiem, bērniem bez muzikālās pieredzes un jauniešiem komponistiem, lai radītu simfonisku darbu un skatuves iestudējumu. Piešķirtais finansējums – 90 000 eiro.

◊ Biedrība “PFT Progress” – projekts “Liepāja 2027 X HÖR Berlin”. Elektroniskās mūzikas pasākums bijušā “Liepājas metalurga” teritorijā papildinās projektu kopumu “Ardievas smagajam metālam”. Finansējums – 30 000 eiro.

◊ Biedrība “GolfClayderman” – starptautiska laikmetīgās mākslas izstāde “Enerģijas uzlāde”, kas norisināsies Liepājas veikalā “R.D.A.”, radot dinamisku un ikdienas ritmā iekļautu kultūrvidi. Piedalīsies profesionāli mākslinieki no Latvijas, Francijas un Liepājas. Finansējums – 31 000 eiro.

◊ Biedrība “Pāvilostas kultūrvēsturiskais vides centrs” – starptautisks tēlniecības simpozījs “Jūras sāls” Pāvilostā. Notikums veltīts Baltijas jūras ekoloģiskajām aktualitātēm un cilvēka attiecībām ar piekrastes vidi. Finansējums – 40 000 eiro.

◊ Biedrība “Blind Carbon Copy” – projekts “Trauslais pārejas vieglums”. Paredzēta mākslinieka Viktora Timofejeva lielformāta murāļa izveide kopā ar vietējo kopienu. Tirdzniecības centrā “Līva” notiks Lauras Gozlanas instalāciju un filmu projekts ciešā dialogā ar vietējiem amatniekiem. Noslēgumā paredzēta mākslinieces Robinas Levī kopienas iniciatīva “Novārtā atstātie”, kuras centrā būs mutvārdu vēstures pierakstīšana. Finansējums – 71 000 eiro.

◊ IK “Raivis Alksnis” – projekts “Noteikta nenoteiktība”. Plānota multimediāla izstāde vēsturiskajā Tosmares kuģu būvētavas un bijušās zemūdeņu darbnīcas ēkā, kas atklās Liepājas industriālo mantojumu kā radošu platformu drosmīgiem laikmetīgās mākslas eksperimentiem. Finansējums – 71 000 eiro.

◊ Biedrība “Kultkom” – izstāde Liepājā “Aizliegtie attēli: cenzētā fotogrāfija 21. gadsimtā”. Tā apvienos piecpadsmit starptautisku fotogrāfu un mākslinieku darbus, kas dažādu iemeslu dēļ 21. gadsimtā tikuši cenzēti Eiropā, un atklās, kā sabiedrība, institūcijas un valsts vara reaģē uz neērtām tēmām un kā cenzūra veido mūsu publisko telpu. Finansējums – 49 000 eiro.

◊ Liepājas Leļļu teātris – projekts “Sensorās un iekļaujošās vizuālā teātra pieredzes Liepājā”. Taps četras iekļaujošas vizuālā teātra izrādes un sešas starptautiskas meistarklases, paplašinot kultūras pieejamību cilvēkiem ar redzes, dzirdes, kustību un uztveres traucējumiem. Finansējums – 49 000 eiro.

◊ Biedrība “Tuvumi” – laikmetīgās mākslas programma “Iemiesotā empātija” aicinās iepazīt kustību, telpu un mākslu kā veidu, kas trenē spēju saprast un sajūst citus. Notiks izrādes, instalācijas, darbnīcas un meistarklases dažādās Liepājas vietās, iesaistot arī vietējo sabiedrību. Finansējums – 50 000 eiro.

Sarunas ārpus burbuļa

Sanita Liepiņa, "Talsu Vēstis"

Kāda ir latviešu protesta kultūra, un vai maz pauzām neapmierinātību, ja lietas, kas mums rūp, dodas šķērsā virzienā? Par to talsinieki un viesi diskutēja "Demokrātijas kafejnīcā", kas ir īpaša kuldīdznieku – filozofu Maijas un Ģirta Jankovsku – pirms vairākiem gadiem radīta metode. Šoreiz pie diskusiju galda Talsos sēdās arī viņi paši. "Jo mēs vairāk protestētu, jo labākā sabiedrībā dzīvotu," uzskata Ģ. Jankovskis.

BRĪNUMS NOTIEK PATS

"Mēs ikdienā dzīvojam daudzus burbuļos, kurā viens otru saprotam. Burbuļi pārstāv nelielu sabiedrības daļu un savā starpā nesatiekas," tā "Demokrātijas kafejnīcas" metodes idejas aizsākumus skaidro Maija Jankovska. "Senākos laikos, kad modernā demokrātija veidojās, piemēram, kafejnīcas un tējas nami, bija publiskas vietas, kur cilvēki beidzot sāka runāt savā starpā, un tur demokrātiskie procesi uzdzirkstējoja. Kafejnīcas ir arī mūsdienās, bet pārsvarā jau tur dodamies ar draugiem jeb ar savu burbulīti. Un mēs ar Ģirtu izdomājām tādu savā ziņā nedemokrātisku pieeju – izsēdinām cilvēkus pa galdiņiem, neļaujam sēdēt savā kompānijā, iedodam kādu interesantu, iepriekš noslēpumā turētu sarunas ievirzītāju, un tad jau brīnums notiek pats no sevis. Mūsu lūgums ir moderatoriem nebūt strikti, bet ļaut notikt dzīvai kafejnīcas sarunai. Un tas kaut kā strādā."

Nupat janvāra vidū "Demokrātijas kafejnīcu" organizēja Talsu novada muzejs, un kā galvenā tēma izvēlēja protestu kultūra un pilsoniskā iesaiste. Muzejs bija viens no tiem, kas neklusēja pirms diviem gadiem, kad Talsu novads nonāca finanšu krīzē. Pašvaldības iestādēm bija jāsamazina štata vietas par 25%, jāveic budžeta grozījumi, un protesta akcijā muzejs aizsedza 25% savas ekspozīcijas. Vēlāk sekoja kultūras darbinieku protests, un, kā norāda Talsu novada muzeja direktors Uldis Jaunzems-Pētersons, tas bija pirmais protesta mītiņš Talsos jau no laiku vēsturē. Bet pagājušā gada rudenī Talsu novada muzejs kopā ar domubiedriem atbalstīja Lietuvas kultūras kolēģus, pie muzeja vienlaikus ar daudzām vietām pasaulē atskaņojot Mikaloja Konstantīna Čurļoņa simfonisko poēmu "Jūra", kas simbolizēja vienotības un solidaritātes vilni. Tobrīd arī esot radusies ideja "Demokrātijas kafejnīcai" Talsos un konkrētajai tēmai. "Atbalsts Lietuvas kolēģiem lika mums aizdomāties, kāda vispār ir protestu kultūra un kāda ir sabiedrības iesaiste – cik mēs esam aktīvi," atzīst U. Jaunzems-Pētersons.

LAI CILVĒKI PAMOSTOS

Protestu kultūra ir veids, kā cilvēki pauzē neapmierinātību un prasa pārmaiņas politiskos, sociālos, ekonomiskos vai kultūras jautājumos. Tās var būt demonstrācijas, streiki, piketi, gājieni, boikoti, mūsdienās aktuāla arī protestēšana sociālajos medijos. Tāpat var būt arī klusais protests. Latviešiem ir vairāki spilgti protestu piemēri – "Baltijas ceļš", Dziesmotā revolūcija, Mākslas dienas... Un pavisam nesen kopīga cīņa pret izstāšanos no Stambulas konvencijas.

Diskusijās radās jautājums, vai maz jēga protestēt, ja tas nedod rezultātu.

ANDRA GARDANGA FOTO

"Demokrātijas kafejnīca" ir kā slavas dziesma nejausībai – sarunas starp nejausi satiktiem cilvēkiem pēc nejausības principa izlozētu slepeno viesu vadībā. Sarunas norisinās brīvā kafejnīcas atmosfērā, šoreiz – Talsu tirgū.

Pasākumam ir divi sarunu cikli, katrs ilgst aptuveni stundu. Pirmajā dalībnieki diskutē par organizatoru izvēlētu tēmu, bet otrajā – par to, ko paši uzskata par būtisku.

Secinājums – ir, jo tas var būt ierosinājums citiem neklusēt un nākamreiz iziet ielās. "Demokrātijas kafejnīcā" piedalījās arī montāžas režisore Ieva Veiverīte (*Ieva Veiveryte*), kura pati piedalās Lietuvas kultūras nozares darbinieku protestos un novērtē latviešu atbalstu. "Šobrīd Lietuvā ir ļoti slikti. Mums nesen bija konference, kur piedalījās cilvēki no Ungārijas, Slovākijas, Čehijas un Gruzijas, un viņi atzīst, ka viņiem viss sākās ar tādu pašu modeli, kāds šobrīd ir Lietuvā. Politiskie spēki darīja tieši to pašu, tikai pie mums tas notiek daudz ātrāk. Ir pilnīgs cinisms no politiķu puses, un viņi kā buldozers iet tālāk. Domājošiem cilvēkiem, kuri saprot procesus

valstī, ir bail, jo viņi apzinās, ka sekojam sliktu piemēru pēdās. Un es Latvijā redzu kaut kādas līdzības," norāda lietuviete. Vairāki diskusijas dalībnieki atzina, ka par notiekošo kaimiņvalstī nemaz nav zinājuši. "Man bail, ka šeit nenotiek tas pats, kas Lietuvā, tāpēc es gribu dalīties ar ziņām, lai cilvēki pamostas un domā, ko ievēl un kāpēc." Viņai piekrit Talsu novada muzeja direktors, sakot, ka pie varas raudzējies populistu ar mērķi destabilizēt situāciju, un Latvija šobrīd atrodas robežzonā.

KĀDI VISI IDIOTI

"Mans sapnis būtu, ka es izeju no mājas un redzu vienu protestu, tālāk jau

citu... Tas būtu tik jauki!" atzīst filozofs Ģirts Jankovskis. Septiņu gadu laikā, kopš "Demokrātijas kafejnīcas" metode ceļo pie interesantiem dažādās vietās Latvijā, viņš pirmo reizi pie diskusiju galda sēdās arī pats. Viņaprāt, talsinieku izvēlēta tēma esot izcila, un pārsteidzīs, ka nevis viņa paaudzes cilvēki visvairāk bijuši protestos, bet tieši jaunie. "Prie-cājos, ka gados jauni cilvēki iestājas par savām vērtībām. Es vispār gribu, lai sabiedrībai rūp tas, kādā vidē viņi dzīvo, nevis tikai virtuvē pie tējas parunā "kādi visi idioti!". Gribu, lai cilvēki neklusē un pasaka, ka "šis jautājums man rūp un jūs nevarat to paslaucīt zem tepika!". Es gribu redzēt protestus katru dienu. Jo vairāk mēs protestētu, jo labākā sabiedrībā dzīvotu." Viņš atgādina, ka protests un pikets nav viens un tas pats, tā ir tikai viena no protestēšanas formām.

Tikmēr pie cita galdiņa dalībnieki pārsprieda, ka, viņuprāt, vispirms jāmeģina mierīgs dialogs un protestam jābūt galējai formai. Ja citās valstīs, piemēram, dedzina mašīnas, tad latviešu protesta forma esot dziesma. "Tam es vienmēr piekritīšu – ja protestē, tad izvēlies kulturālāko formu," uzskata Līva Maķe. "Mēs vienmēr šausmas esam pārvarējuši ar kultūru, dzeju, literatūru, dziesmām un deģām. Tas ir veids, kādā komunicējam. Tas, protams, ir pārspīlēti teikts, tomēr savā ziņā mēs jaunumu uzvarām ar dziesmu." Pārējie piekrita, ka esot taču "foršāk dziedāt nekā daudzīt mašīnas".

Ne mazsvarīgs jautājums ir arī politiskā vara. Pie viena no galdiņiem diskutēja, cik būtiska novada attīstībā ir ilgtspējīga vara. Ne visi tam piekrita, jo tas var radīt otru grāvi, kad "cilvēks aizsēžas un sāk justies kā Dieva vietnieks uz zemes". Viņuprāt, tas var novest pie autoritārisma un iznīcināt pilsonisko līdzdalību, radīt bailes nekad pat neuzdrīkstēties protestēt. ■

Reportāža par porcelāna gleznu

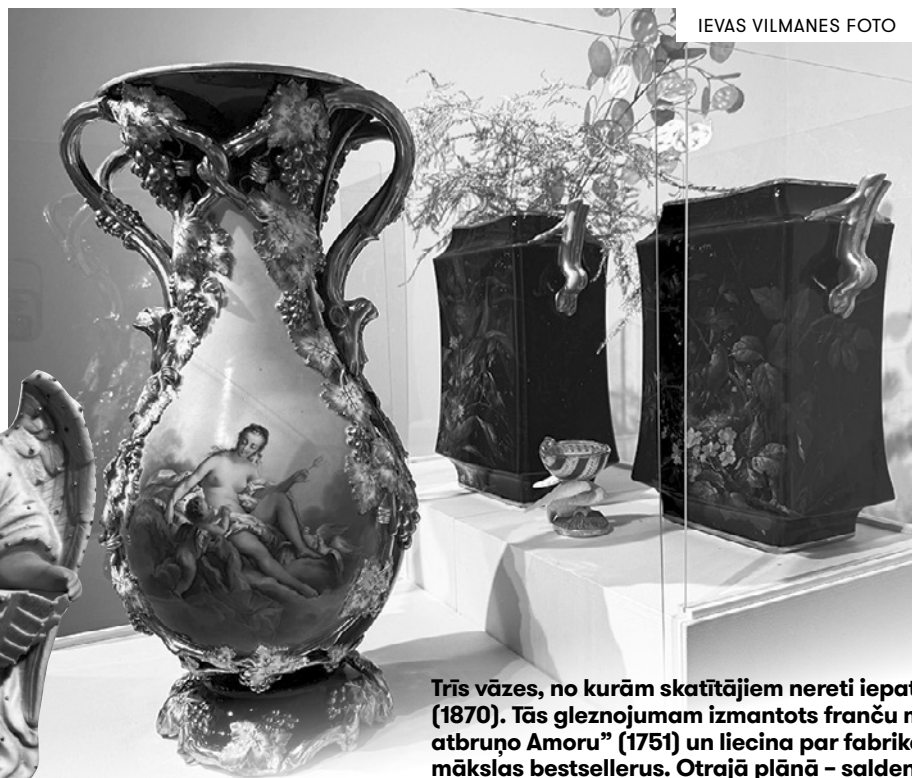
✎ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Līdz februāra beigām Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā apskatāma unikāla izstāde "Saldais porcelāns. Kā svinēja toreiz".

Speciāli Saldus muzejam izveidotajai ekspozīcijai mākslas muzejs "Zuzeum" savā krājumā sameklējis izteismīgus vēsturiskā porcelāna paraugus. Kuratores Martas Šustes izkārtotumā tie radījuši Saldū neredzētu gleznu, kuras galvenās aprises veido 18. un 19. gadsimtā leģendāri Eiropas un Krievijas rūpniecību nosaukumi un mākslinieku vārdi.

Skatītāji dažādi reaģē uz Eiropas un Krievijas aristokrātiem radīto greznību. Ilggadējā muzeja klientu apkalpošanas speciāliste Daiga Ozoliņa ievērojusi: atšķirībā no citām muzeja izstādēm uz vēsturiskā porcelāna dziru galdu nāk skatīties speciāli. Tas ieinteresējis kolekcionārus un mākslas gardēžus no citām Kurzemes pilsētām, sagaidīts arī japāņu tūrists. Daigas kolēģe Māra Tālberga pamanījusi, ka porcelāns valdzina visas paaudzes – pieaugušie uzskatīja pie traukiem, bet bērni pēta dekoratīvās figūriņas. Vieni atceras bērībā redzētus traukus vecmāmiņas bufetē, citiem raisās sarunas par kolekcionēšanas specifiku un citviet redzētām kolekcijām. Apmeklētāji spriež arī par galda etiķeti un ēdienu modi.

Izstādes atklāšanā kolekcionārs un mākslas mecenāts Jānis Zuzāns puspajokam aicināja muzeja darbiniekus aizslēgt zāles durvis un baudīt kafiju no, viņuprāt, visskaistākās porcelāna krūzītes. Nekas tamlīdzīgs neteikti nenotiks, taču tas nenozīmē, ka katrs nebūtu izraudzījis savu skaistuli. Lasītāji, aizej sameklēt savējo!

IEVAS VILMANES FOTO

Filigrāni izgreznots trauks ar apakštasi, datēts ar 19. gadsimta sākumu. Darināts Francijā vai Itālijā.

Trīs vāzes, no kurām skatītājiem nereti iepatikas Imperatora porcelāna rūpnīcā tapuši (1870). Tās gleznojumam izmantots franču mākslinieka Fransuā Bušē darbs "Venēra atbrūno Amoru" (1751) un liecina par fabrikas praksi savai produkcijai izmantot tā laika mākslas bestsellerus. Otrajā plānā – saldenieku apjūsmots franču porcelāna pāris.

Zeltīts un apgleznots sienas dekors "Eņģelis" tapis "M. S. Kužņecova sabiedrības" Porcelāna un fajansa fabrikā Dmitrovā (1892-1917).

Skatītāju favorīts nav izstādes greznākais šķivis, tādēļ vēl jo aizraujošāk domāt, kas ir pievilcības pamatā. Imperatora porcelāna rūpnīcas darbs (1825-1855).

Neapoliešu figūriņa "Dejotāju pāris" no Karaliskās Kapodimontes porcelāna fabrikas (1771-1834).

Porcelāna glezna ar ekskluzīviem Eiropas un Krievijas galmā lietotiem traukiem un galda piederumiem. Improvizētais viesību galds ir izstādes centrālais objekts.

Zelta zikurāta virsotne.

Asociācija radīta ar 18. gadsimta beigās Gārdnera Porcelāna manufaktūrā ražotu lielo tējas servīzi (1810-1830) un Andreja Mihailoviča Miklaševska Porcelāna rūpnīcā izgatavotu nelielu brokastu servīzi (1850-1860).

Mūzika

◊ 1. februārī **Liepājas latviešu biedrības namā** par godu izcilā latviešu komponista Ulda Stabulnieka (1945–2012) 80 gadu jubilejai izskanēs koncerts “Uldim Stabulniekam – 80. Tik un tā”. Dziedošo aktieru Madaras Botmanes, Laura Dzelziša, Kristiana Karelina un Edgara Pujāta interpretācijā izskanēs gan U. Stabulnieka skaistākās estrādes dziesmas, gan teātra izrādēm tapušie skaņdarbi.

◊ 4. februārī **Valdgales tautas namā** – “Trīs gadījumus gaviļēju” – sadziedāšanās un sadejošanās vakars kopā ar “Pleideriņiem” un draugiem.

◊ 7. februārī **Laucienes kultūras namu** pieskandēs kori pasākumā “Sadziedam Laucienē 2026”. Izskanēs koncerts “Gaismas ceļš”.

◊ 14. februārī **Talsu kultūras centrā** notiks Andreja Osokina klaviermūzikas koncerts Valentīndienā.

◊ 14. februārī Saldus novada **Kalnu kultūras namā** grupas “Lauku muzikanti” koncerts “Par ko šis stāsts”.

◊ 15. februārī **koncertzālē “Lielais dzintars”** Liepājā dziedātāja Viktorija Majore un pieredzes bagātā pianiste Herta Hansena aicina piedzīvot romantisma un dzejas caurvītu koncertprogrammu, kas veltīta Ģerģa Kurtāga 100. dzimšanas dienai un izceļ ne tikai paša komponista

spirdzinošo mūziku, bet arī citu ievērojamu skaņražu dārgumus.

◊ 20. februārī **koncertzālē “Lielais dzintars”** “Baltic Groove Orchestra” uzstāsies ar koncertprogrammu “Maestro”, kas veltīta Raimonda Paula jubilejas gadam. Kopā ar orķestri uz skatuves kāps Ance Krauze, Zigfrīds Muktupāvels, Antra Stafecka un Žoržs Siksnis, kā arī Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas meiteņu koris un Liepājas Tautas mākslas un kultūras centra “Pērlītes” audzēkņi.

◊ 21. februārī **Saldus Bērnu un jaunatnes centrā** muzikālais vakars “Džeza glāzes malā” ar aktieri Maksimu Buselu, džeza trio, brāļiem Miku un Didzi Juroviem.

Māksla

◊ Līdz 15. februārim **Talsu novada muzeja** izstāžu zālē skatāma mākslinieces Sandras Vingres bērnu grāmatu ilustrāciju izstāde “Mazie ceļotāji”.

◊ Līdz 22. februārim **Liepājas muzejā** mākslinieces Lauras Dzēves personālizstāde – multimedijālā tekstilmākslas izstāde “Tēvzemei un dzīvībai”, kas pievēršas Latvijas demogrāfiskajai krīzei – smeldzīgā realitāte ir tāda, ka latviešu tauta izmirst.

◊ Februārī **Dundagas pilī** aplūkojama gleznotājas Ilzes Raudiņas mākslas izstāde “Zaļās Jumpravas atgriešanās Dundagā”.

◊ Februārī **Saldus novada bibliotēkā** Jaņa Rozentāla Saldus mākslinieku grupas izstāde “Saldū atgriežos” – veltījums Saldum 170. gadskārtā un J. Rozentālam 160. jubilejā.

◊ Februārī **Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā** Rundāles pils muzeja ceļojošā izstāde “Zirgi un zirgošanās hercogistē”. Tā atklāj hercoga Johana Ernsta Bīrona aizraušanos ar jāšanas kultūru un izciliem zirgiem, kā arī parāda aristokrātu izklaides, greznas parādes un tālus ceļojumus.

Teātris

◊ 1. februārī **koncertzālē “Lielais dzintars”** eksperimentālajā zālē viesosies Vadims Bogdanovs ar monoizrādi “Cilvēks un tirāns” (krievu valodā). Skatītājs tiek iesaistīts kā līdzdalībnieks sociālā eksperimentā par varu, brīvību un atbildību. Balstīta Vladimira Nabokova stāstā “Tirānu iznīcināšana”, izrāde pēta brīvās gribas robežas, vardarbības mehānismus, naida normalizāciju un cilvēka spēju (vai nespēju) pretoties tirānijai.

◊ 6. februārī **Brocēnu kultūras centrā** Aināra Ančevska un izrāžu apvienības “Panna” komēdija “Tētis. Pēc 20 gadiem”.

◊ 7. februārī **Spāres muižā** – amatiereteātru salidojums “Meteņu laikā – Zvaigžņu parāde”.

◊ 21. februārī **Talsu kultūras centrā** būs skatāma komēdija “Ak, šis nevainīgais blefs!” (pēc Kloda Manjē lugas “Blēzs”).

◊ 27. februārī **Saldū, Avotu ielā 12**, Saldus Tautas teātra izrāde “Skatiens”.

◊ 28. februārī Saldus novada **Kalnu kultūras namā** komēdija “Traki laba diena”, lomās Ričards Lepers, Linda Kalniņa un Marika Šmukste.

◊ 28. februārī **Liepājas teātrī** pirmizrāde muzikālai izrādei “Freimanis”. Savā īsajā mūžā Mārtiņš Freimanis paspējis atstāt milzīgu muzikālo mantojumu un gandrīz tikpat daudz leģendu par savu personību. Ir intriģējoši minēt, kāds bijis cilvēks, kuru tagad varam restaurēt tikai caur atmiņām un iemūžinātiem mirkļiem. Galvenajā lomā – Valts Skuja.

Citas lietas

◊ 3. februārī **Valdemārpils izstāžu zālē** – “Valdemārpils simtgades stāsti”. Stāstnieki: Dace Alsberga, Aira Saleniece, Herberts Jansons.

◊ 5. februārī **kultūrvietā “Pegaza pagalmis”** Liepājā viesosies aktieris, četru dzejoļu krājumu autors un TV raidījumu vadītājs Andris Bulis. Viņam uz skatuves pievienosies Matīss Pavītols ar ģitāru.

◊ 5. februārī **Kuldīgas kultūras centrā** varēs noskatīties jauno filmu “Hamnets”.

◊ 6. februārī **Piejūras muzejs Ventspilī** aicina uz Meteņu dienu.

◊ 7. februārī **Brocēnu kultūras centrā** Druvas vidusskolas jauniešu deju kolektīva “Puzurs” koncerts “Rotā pa-saulīt!”.

◊ 7. februārī **Valdemārpilī**, laukumā pie baznīcas, pilsētas vārda simtgadei par godu – pasākums “Dižsārti Valdemārpilī.” Dižsārtu iedegšana, amatnieku tirdziņš, pastaiga “Turi buru”, meistarklases, simtgadīgas un mūsdienīgas izklaides.

◊ 14. februārī **Brocēnu kultūras centrā** Saldus deju kolektīva “Kursa” un draugu koncerts “Jādejo, lai būtu prieks!”.

◊ 17. februārī **Saldū, Avotu ielā 12**, kinofilmas “Tumšzila evaņģēlijs” seanss.

◊ 27. februārī **Brocēnu kultūras centrā** Saldus bērnu deju kolektīva “Dzīpars” un draugu koncerts “Stāsti, ko uzzīmē kustība”.

◊ 28. februārī **Brocēnu kultūras centrā** vidējās paaudzes deju kolektīvu koncerts “Sniegpārslīņu balle”.

◊ 28. februārī **Rojas kultūras centrā** notiks “Cirka izrāde ar transformeru.”

PIEMIŅAI • ZIŅAS • REKLĀMA

Pārcēlāja — no sapņiem uz darbiem

SANDRA FRIDRIHSONE
7.03.1966. — 28.01.2026.

Trešdienas rītā beidzās Vietējās rīcības grupas — biedrības *Saldus rajona attīstības biedrība* izpilddirektors, Lauku attīstības programmas *Atbalsts LEADER vietējai attīstībai* administratīvās vadītājas Saldus novadā SANDRAS FRIDRIHSONES ilgā, drosmīgā cīņa ar slimību.

Daudzajiem Saldus novada aktīvajiem cilvēkiem šie garie amata nosaukumi nemaz nav zināmi. Sandru par savējo sauca nevalstisko organizāciju ļaudis, amatnieki, pašnodarbinātie, pašvaldības projektu speciālisti, uzņēmēji — visi, kas gribēja vairāk par to, kas viņiem tobrīd bija: vai tā būtu atjaunota vēsturiska ēka, vecam parkam atdots šarms, jauna sporta vai atpūtas vieta, nodrošināts darbs un iztikšana sev un citiem, iespēja izdarīt un sasniegt vairāk, labāk.

Sandra bija to saldenieku komandā, kas pirmie izprata Lauku attīstības programmas *LEADER* potenciālu kopienas izaugsmē, bija viena no Vietējās rīcības grupas dibinātājām un divdesmit gadu garumā gādāja, lai Eiropas Savienības struktūrfonda miljoni eiro tiktu iztērēti Saldus novada izaugsmei, labklājībai un sociālajai drošībai. Vēl vairāk viņai rūpēja, lai pie šiem līdzekļiem tiktu arī nomaļāko pagastu un ciemu iedzīvotāji un arī viņi gribētu vairāk un iemācītos pie tā tikt.

Nemiera cēlēja! Kad Sandra pieteicās ciemos, bija skaidrs, ka nebūs, kur sprukt, — būs jādoma, jāsapņo un jāpārvar solis starp sapni un realizējamu plānu. Cik daudzus viņa pa šiem gadiem ievilinājusi projektu īstenošanas azartā! Cik daudz labu darbu ir Sandras

Fridrihsones un viņas kolēģu pamudinājumu, iedrošinājumu, padomu un reizēm pat uzstājības lolojums!

Kopā ar Sandru bija viegli sapņot, un viņa prata pārliecināt, ka galvenais ir saņemties drosmīgi un sākt darīt. Tik vienkārši! Tikai tu, vākie kolēģi zina, cik liels darbs jāizdara, lai *LEADER* nauda būtu pieejama projektu rakstītājiem, — sākot ar stratēģiju, rīcības plānu veidošanu, saskaņošanu, precizēšanu, sekošanu finansējuma devēja aktualitātēm, konkursu īstenošanu, beidzot ar sadarbību ar institūcijām... Tāpat kā pianists skaisti nospēlē koncertu un nerunā par nogurdinošām mēģinājumu stundām, arī Sandra piedāvāja tikai sava darba skaisto rezultātu — iespēju īstenot sapņus un plānus.

Jā, un vēl drosme... Reiz atklātā sarunā skārām tēmu par viņas veselību. Sandra nupat bija izcietusi ārstēšanās kursu. "Jautājums nav par to, vai diagnosticē atgriešies, bet — kad tas būs. Ja gribat mani atbalstīt, — nerunājiet par to. Ne ar mājieni nepiemini! Es gribu nodzīvot tik normālu dzīvi, cik vien būs iespējams." Tā viņa arī darīja — cik pietika jaudas (un arī tad, kad tās gaudam trūka), darīja, tikās, organizēja un piedalījās, un ar skatienu vien apturēja vēlmi pajautāt: vai tev tas būs pa spēkam? Un turpināja būt viegla — valodoja par darbu, izlasītām grāmatām, dzirdē-

tām un pārdomātām atziņām, dārza darbiem, savām iecerēm un sapņiem. Par tiem viņa stāstīja ar tādu pārliecību, ka jātic — Sandra redzēs tos piepildāmos. No kāda mākoņa sudraba maliņas, koka lapas dancināša vēja pūsmas vai rīta saulē mirdzoša rāsas piliena smilgas galā.

Sandras tuvāko kolēģu Artas Ozoliņas, Madaras Ābolas un Gunitas Daugelas atvadu vārdi:

"Mūžīgais teiciens, ar ko Sandra mums asociējās, —

"Ar cilvēkiem ir jārūnā".

Sandra ir ietekmējusi daudzus cilvēkus dzīves. Mums viņa bija skolotāja un padomdevēja ne tikai vārdos. Turpināja darboties līdz pat brīdim, kad slimība ierobežoja viņas spējas, ar savu piemēru apliecinot patiesu iekšējo spēku. Sandra ir paraugs tam, kā saglabāt stāju, nesalūzt grūtībās un turpināt iedvesmot citus. Notikumos un cilvēkos viņa vispirms meklēja gaišumu. Sandrai piemita inteliģenta cilvēka burvīga spēja pasmaidīt par sevi, kādu pārpratumu vai neizdošanos.

Sandra bija daudzpusīga un vienmēr atvērta sadarbībai — *leca iekšā* notikumos. Vienmēr mācēja atrast izeju no situācijām. Viņas enerģija plūda pāri malām! Nebaidījās iepazīt jaunās lietas, par tām viņa izteicās: "Ja es no tā neko nesaprotu, tad tas ir kaut kas labs."

Kad runājām par mūsu biedrības pro-

jektu bīdišanu *tautiņās*, Sandra vienmēr teica, ka jādoma: "Mums ir, citiem nav!" — lai mēs izceltos un spētu konkurēt ar citiem dižošanās pasākumos.

Sandru iepazīnām 2017. gadā, kad stājāmies biedrībā par darbiniecēm. Sākumā pat nesapratām, kas vispār ir Vietējā rīcības grupa. Gadiem ejot, *saau-gām* tik ļoti kopā, ka visas četras zinājām visu un darbojāmies kā viens vesels.

Paldies, ka Sandra bija daļa no mūsu dzīves un mēs varējām būt viņas dzīvī!

No Latvijas Lauku foruma:

"Sandra bija silts, gudrs un spēcīgs cilvēks, kura klātbūtne un darbs atstāja paliekošu nospiedumu Latvijas lauku attīstībā un kopienu stiprināšanā.

Sandra ir ietekmējusi daudzus cilvēkus dzīves — daudziem viņa bijusi kā skolotāja un stipra, atbalstoša, līdzās esoša cilvēka paraugs. Viņa vienmēr atgādināja, ka ar cilvēkiem ir jārūnā. Ar stingru pārliecību teica: "Ja cilvēks uz laukiem ir atnācis, mums taču jāpalīdz viņam tur palikt!"

Šie vārdi ir apliecinājums viņas ticībai cilvēkiem un lauku nākotnei. Pateicamies par Sandras lielo ieguldījumu un iedvesmu, un lai mums izdodas turpināt viņas iesāktu darbu un piepildīt dzīvē šo pārliecību, kas viņai bija tik svarīga!"

Zane Jakušēnoka, Lauku atbalsta dienests:

"Sandra bija cilvēks ar savu viedokli un augstu atbildības sajūtu pret darāmo. Aktīvi iesaistījās procesos, neskaidrās lietās vienmēr centās ievest skaidrību, uzdeva *neērtos* jautājumus, argumentēja un pauda savu viedokli, iedziļinājās lietās līdz pašiem pamatiem. Kopā attīstījām un pilnveidojām *LEADER* no pašiem pirmsākumiem.

Sandra izcēlās ar atvērtību, cilvēcību un cieņpilnu attieksmi pret līdzcīvēkiem. Tāda viņa paliks arī manā atmiņā...."

Nesavalda spēkratus

ZANE SPROĢE

Šonedēļ Novadnieku pagastā notika divas avārijas.

Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste Rūta Strautniece-Apaļā informē, ka **26. janvārī** neilgi pirms pulksten 22 Mežvidos kāds vīrietis lokveida krustojumā neizvēlējās laikapstākļiem atbilstošu braukšanas ātrumu, tā dēļ netika galā ar kravas automobiļa *Scania* vadību un tā apgāzās.

28. janvārī drīz pēc pulksten 8 pa autoceļu Butnāri-Saldus-Ezere kāds *Opel* vadītājs nesavaldīgi spēkratu un uzbrauca ceļa zīmei. Satiksmes negadījumos neviens necieta, uzsākti administratīvā pārkāpuma procesi. ☞

Likvidē ugunsgrēku *Maxima XX* ēkā

ZANE SPROĢE

27. janvārī plkst. 7.13 saņemts izsaukums uz Brīvības ielu Saldū, kur vienstāva sabiedriskajā ēkā dega sadzīves mantas un elektrības vads 5 m² platībā.

Pirms VUGD ierašanās no ēkas evakuējās deviņi cilvēki. Degšana likvidēta plkst. 9.22.

Maxima Latvija komunikācijas vadītāja Liene Dupate-Ugule apstiprina, ka *Maxima XX* tirdzniecības centra nomnieka noliktavas telpās radās neliels ugunsgrēks. Nekavējoties evakuēja visu veikalu apmeklētājus un darbiniekus, kā arī izsauca Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu. Tas operatīvi ieradās notikuma vietā un novērsa incidentu. Neviens cilvēks necieta. Pirms veikala atvēršanas klientiem, to rūpīgi apsekoja gan atbildīgie dienesti, gan *Maxima Latvija* sadarbības partneris, kas rūpējas par ēku tehnisko stāvokli. Saņemot pozitīvu apstiprinājumu par telpu drošību, tirdzniecības vietu atvēra. Arī incidentā iesaistītais nomnieks atsācis darbu.

28. janvārī plkst. 19.18 VUGD saņēma izsaukumu uz Nīgrandes pagastu, kur trīsstāvu dzīvojamās mājas pirmā stāva dūmvadā dega sodrēji. ☞

SIA *Saldus Zeme* iesaistījusies TV *Kurzeme* īstenotā projektā *Multiplatformu publikāciju cikls par klimatneitralitātes un klimatnoturības izpratnes veicināšanu "Kā pieci pirksti"* (projekta nr. EKII-9/7), kas paredz klimatneitralitātes un klimatnoturības tematikai veltītu žurnālistikas materiālu sagatavošanu daudzveidīgās formās, lai sasniegtu reģionālo auditoriju Kurzēmē caur TV *Kurzeme*, *Kurzemes Vārds* un *Saldus Zeme* mediju platformām drukātajā formātā, internetā un elektroniskajos medijos un sociālo tīklu kontos. Projekta mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par klimatneitralitātes un klimatnoturības jautājumu nozīmību Latvijas ekonomikā un sabiedrības attīstībā, mērķauditorija — Kurzemes iedzīvotāji.

Laikrakstā *Saldus Zeme* un portālā *sz.lv* 2026. gada pirmajā pusgadā varēsiet lasīt daudzveidīgas publikācijas par klimatneitralitāti un klimatnoturības tēmām, kas sniegs informāciju, skaidros problēmas un kļiedes mītus. Projektu finansē Vides investīciju fonds no Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta līdzekļiem.

**VIDES
INVESTĪCIJU
FONDS**